

Hamasterroristen zijn helaas geen beesten, maar mensen: met een pathologische vorm van narcisme

Posted on 25 oktober 2023 by Teun Voeten

Na de slachtpartijen van 7 oktober werden de Hamasbeulen als beesten bestempeld. Maar het is zinloos om hun gedrag als dierlijk en irrationeel te classificeren door het in een parallel universum te plaatsen waar normale wetmatigheden niet gelden. Deze houding sluit de deur naar onderzoek, terwijl het juist belangrijk is de logica van de wreedheid te doorgronden.

In mijn studie naar het Mexicaans drugsgeweld onderzocht ik extreem gruwelijk geweld. Ik vergeleek de *ultra violence* van ISIS, Mexicaanse *sicarios* (huurmoordenaars) en West Afrikaanse kindsoldaten. Hamas past naadloos in dit rijtje. De daden zijn weerzinwekkend. Maar het is en blijft mensenwerk en heeft een plaats in het repertoire van menselijk gedrag. En dat varieert van uitgesproken nobel tot uitgesproken perfide.

De Amerikaanse sociaal psycholoog Roy F. Baumeister maakte in zijn boek *Evil*:

Inside Human Violence and Cruelty (1999) een nuchtere analyse van de vier wortels van wat in metafysische termen 'Het Kwade' heet: de instrumentele, de emotionele, de utopische en de sadistische oorzaak.

Ressentiment speelt een grote rol

De Instrumentele wortel van het kwaad is om iets te bemachtigen van een ander. Macht of rijkdom. Het slachtoffer wordt pragmatisch bekeken, niet met een moreel perspectief. Heeft de dader zijn doel bereikt, dan is het slachtoffer niet meer relevant.

De emotionele component gaat over rancune, ressentiment, laag zelfbeeld, dat met geweld gecompenseerd wordt. De utopische variant is in feite de meest gevaarlijke: de dader is zo overtuigd van de absolute morele superioriteit van zijn ideaal, dat doden gerechtvaardigd is. De sadistische oorzaak ontstaat pas nadat eerst een gewelddaad is begaan, waarna de dader een zalig machtsgevoel ervaart dat hij weer opnieuw wil ervaren

In het geval van Hamas speelt de instrumentele component nauwelijks een rol. Het emotionele aspect des te meer. Door een star wereldbeeld en conformistische, dogmatische kadaverdiscipline heeft de moslimwereld het in de wetenschap en cultuur niet ver geschopt. Ressentiment tegen de succesvolle en *sophisticated* Joden, die de ene na de andere Oscar en Nobelprijs winnen, speelt een rol.

Maar natuurlijk ook gefrustreerde mannelijkheid door het idee dat men al generaties lang als tweederangsburgers wordt behandeld. Het slachtofferschap wordt fanatiek gecultiveerd en geïnternaliseerd. Uiteindelijk wordt de rol als eeuwige underdog de uiteindelijk *raison d'être*. Slachtofferschap als identiteit maar ook als exportproduct en verdienmodel. Ten slotte vindt al die opgekropte frustratie een uitweg in bloedige geweldorgies.

De utopische wortel is de meest venijnige. Een utopie kan een religieus, nazistisch of communistisch ideaal zijn. 'Een paar miljoen doden voor een heilstaat waar miljarden gelukkig leven, is voor sommige een goede deal,' schreef psycholoog Stephen Pinker al.

Voor Hamas is de utopie een Palestina van 'de rivier tot de zee'. Dit impliceert de vernietiging van de Israëlische staat en de verdelging van de Joden, maar dat is niet

relevant want voor het Heilige Ideaal moet alles wijken.

Onze weerzin tegen het doden van mensen kan omzeild worden

De sadistische component, een psychopathologische afwijking waardoor mensen plezier beleven aan de angst in de ogen van de slachtoffers voor de *final kill*, speelt ook een rol. Hamasterroristen kunnen nu opeens als goden over leven en dood beslissen en hun kortstondige momenten van ultieme macht op de sociale media delen.

Elk mens heeft een gezonde weerzin tegen het doden van andere mensen. Maar er zijn universele mechanismes om deze weerzin te omzeilen. Die worden ingezet bij de opleiding van reguliere legers, maar ook bij trainingskampen van Mexicaanse *sicarios*, kindsoldaten uit Sierra Leone, ISIS in Irak en natuurlijk ook Hamas. De meest effectieve mechanismes zijn afstand creëren, sancties toepassen en – ten slotte – verandering van geestesgesteldheid.

Afstand kan geografisch zijn – zoals bij langeafstandsraketten – maar vaker is het een morele afstand. In het geval van de radicale Islam wordt de vijand ontmenselijkt omdat hij een verwerpelijk ongelovige is – ook al is de persoon in kwestie een gelovige jood, christen of hindoe. Een emotionele afstand wordt bereikt door de vijand als ongedierte, als kakkerlak, als *Untermensch* te zien, die niet beter verdient dan te worden afgemaakt.

72 maagden als beloning

Sancties kunnen positief zijn of negatief. Positieve sancties zijn stijging in status, hetzij als martelaar, hetzij stijgen in militaire rang, hetzij – bij huurmoordenaars – een financiële vergoeding. In het geval van jihadisten is dit het kinderlijke geloof dat een martelaar met 72 maagden beloond zal worden in het hiernamaals.

Negatieve sancties is een ander woord voor dwang. Soms is dit de zachte dwang van *peer pressure* en groepsdynamiek, soms is dit een keiharde dwang op straffe van de dood. Dit gebeurt bij *sicarios* in Mexico en bij kinderen van ISIS die gedwongen worden 'ongelovigen' en krijgsgevangenen een nekschot te geven.

Manipulatie van geestesgesteldheid kan plaatsvinden door narcotica of

hersenspoeling. De Bataclanterroristen en ISIS-beulen stonden stijf van de Captagon, een in het Midden-Oosten veel voorkomende soort amfetamine, die bekend staat als de 'jihaddrug'. Er zijn aanwijzingen, dat er ook op 7 oktober Captagon in het spel was.

Wat hersenspoeling betreft, geldt 'jong geleerd is oud gedaan'. In de Palestijnse gebieden worden kleuters al aan het infuus van de Jodenhaat gelegd. Ik was een aantal malen in Gaza en zag hoe begrafenissen hysterische haatsessies werden waar jonge kinderen vol bewondering naar gewapende en gemaskerde strijders opkeken.

De enig stijging op de sociaal ladder in Gaza is door het martelaarschap. Het heeft elementen van een doodscult, zoals letterlijk verwoord door opgewonden pro-Hamas demonstranten in Londen die *'We love death. Death is the beginning'* scandeerden.

Kortom, het geweld van Hamas, hoe verschrikkelijk ook, is niet zinloos en irrationeel. Wellicht vanuit het perspectief van de ontvanger en een groot deel van de westerse wereldopinie, maar zeker niet voor de executeurs. Het wordt niet bedreven door losgeslagen beesten, maar is een zorgvuldig uitgedachte strategie, waarbij de symbolische waarde van het geweld primeert boven de instrumentele.

Een pathologische vorm van narcisme

Paraderen met lijken van tegenstanders, verkrachting als oorlogswapen: het zijn wereldwijd beproefde tactieken om de vijand te intimideren *into submission*. Maar het belangrijkste is een geweldsspiraal uitlokken, die niet alleen Israël meetrekt.

Er zijn veel volken die onderdrukt worden of menen onderdrukt te worden. Maar Hamas is de enige groep die in een pathologische vorm van narcisme meent dat hun doeleinden zo belangrijk zijn, dat ze niet alleen de Palestijnse burgerbevolking gijzelen, maar dat ze de hele wereld erbij willen betrekken door een internationale intifada te ontketen.

Wynia's Week wordt gedragen door de donateurs. Doet u mee? Doneren kan [**HIER**](#). Hartelijk dank!